

ботанічного саду ім. М. М. Гришка НАН України (м. Київ) 2020 року після відмирання надземної частини рослин.

Кількісне визначення суми фенольних сполук здійснювали спектрофотометричним методом у перерахунку на галову кислоту на спектрофотометрі Shimadzu 1800-UV (Японія) за довжини хвилі $\lambda=270$ нм.

Отримані результати. За результатами дослідження було встановлено, що досліджувані види роду Катран – катран коктебельський і катран серцелистий містять незначний вміст фенольних сполук у перерахунку на стандартний фармакопейний зразок галової кислоти – $(1,08 \pm 0,02) \%$ і $(0,99 \pm 0,02) \%$ відповідно.

Висновок. Вміст фенольних сполук у досліджуваних видах роду Катран свідчить про наявність у них антиоксидантних і антибактеріальних властивостей.

МОРФОЛОГО-АНАТОМЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛИСТЯ *ROBINIA VISCOSA*

Таллер О.Ю., Гонтова Т.М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
o.yu.taller@dnmu.edu.ua

Вступ. Робінія клейка (*Robinia viscosa* Vent, синоним *Robinia glutinosa* Sims) – декоративно квітуче дерево родини Fabaceae. Походить з Північно-Східної Америки, надає перевагу гірським ландшафтам. В Україні здавна введено в культуру переважно в південних та центральних районах. В народній медицині використовується листя, кора молодих пагонів та квітки як послаблюючий, сечогінний, відхаркувальний, антацидний, жарознижуючий та протизапальний засіб. За даними літературних джерел листя містить в помірних кількостях сполуки кремнію, встановлено досить високий вміст фенольних сполук (в тому числі похідні оксибензойної та оксикоричної кислот, конденсовані поліфеноли, флавоноїди). Рослина визнана потенційним джерелом отримання лікарської рослинної сировини, але в цілому хімічний склад та фармакологічна активність малодосліджені і потребують докладного вивчення.

Мета дослідження. Встановити морфологічні та анатомічні ознаки листя *Robinia viscosa* Vent для ідентифікації як лікарської рослинної сировини.

Матеріали та методи. Листя *Robinia viscosa* Vent зібране у серпні 2021 року. Дослідження проводили на свіжозібраній та фіксованій сировині. Для проведення мікроскопічних досліджень використовували мікроскоп MICROmed XS-5520, фотоапарат Canon PC1585.

Отримані результати. Встановлено морфологічні ознаки листя робінії клейкої. Листя непарноперисто складне, завдовжки 10,6-34,7см, складається з 9-29 листочків. Прилистки видозмінюються у колючки завдовжки до 17мм, поблизу верхівки пагона дуже короткі (2-4 мм) або відсутні. Рахіс зелений або червонуватий (переважно зверху), залозисто опушений, нижні 5-10мм сильно потовщені. Листочки складного листка черешкові (3-6мм), видовжено-яйцеподібної або овальної форми. Верхівка листочків загострена (у верхівкового листочка часто округла), основа округла, край цілісний рівний. Жилкування перистопетльове, центральна жилка знизу виступає. Розміри листочків: завдовжки 25-60 мм, завширшки 10-25мм. Листочки не опушені, зверху яскраво зелені, знизу – світло-зелені.

Мікроскопічне дослідження. Листкова пластинка дорсивентральна, гіпостоматична. Верхня епідерма складається з багатокутних ізометричних клітин, має поодинокі криючі, тонкостінні 1-2 клітинні волоски. Нижня епідерма утворена ізометричними базисними клітинами зі злегка звивистими оболонками. У складі епідерми (переважно вздовж жилок) присутні одноклітинні товстостінні волоски з розеткою в основі. Продихи аномоцитного типу. По краю листка знаходяться поодинокі одноклітинні товстостінні криючі притиснуті до поверхні листка волоски. Центральна жилка оточена кристалоносною обкладинкою з простими призматичними кристалами кальцію оксалату. Судини спіральні.

Рахіс листка має круглий перетин. Клітини епідерми видовжені. Частина клітин (переважно з верхнього боку) накопичує рожево-фіолетовий пігмент. Опушення рахісу представлене численними простими тонкостінними криючими волосками та секретуючими емергенціями. Ніжка емергенця циліндрична, складається з дещо видовжених прямокутних клітин, які мають рожево-фіолетове забарвлення. Голівка емергенців куляста, іноді сплющена, з темно-жовтим секретом.

Висновки. Встановлено морфолого-анатомічні особливості листків *Robinia viscosa* Vent, що дозволяє відрізнити цей вид від інших.

До морфологічних ознак віднесено: листя непарноперисто складне, прилистки видозмінені у колючки, листочки видовжені, яйцеподібної або овальної форми, верхівка загострена, основа округла, край цілісний рівний. Забарвлення верхньої сторони яскраво-зелене, нижньої – світло-зелене.

До анатомічних ознак віднесено: Листкова пластинка дорсивентральна, гіпостоматична, з аномоцитними продихами. Верхня епідерма включає поодинокі тонкостінні волоски, нижня – товстостінні одноклітинні волоски. Судини провідного пучка мають спіральне потовщення оболонок, клітини кристалоносною обкладинкою центральної жилки та її відгалужень містять прості кристали кальцію оксалату. Рахіс листка вкритий залозистим опушенням, епідерма включає численні прості тонкостінні волоски та емергенці рожево-фіолетового кольору.

Виявлені ознаки будуть використанні при стандартизації сировини та розробці методів контролю якості.

ВИЗНАЧЕННЯ КІЛЬКІСНОГО ВМІСТУ ГІДРОКСИКОРИЧНИХ КИСЛОТ У КОЛОСКАХ, ЗЕРНІ, СТЕБЛАХ, ЛИСТІ ЖИТА ПОСІВНОГО (СОРТ ХАМАРКА)

Тартинська Г.С., Журавель І.О., Кисличенко О.А., Вельма С.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

annatartynskaya1984@gmail.com

Вступ. Жито посівне (*Secale cereale* L.) – однорічна трав'яниста рослина родини Злакових (Poaceae). За даними літератури відомо, що зерна жита посівного містять вітаміни, амінокислоти, макро- та мікроелементи. В традиційній медицині використовують для покращення обміну речовин, загальнозміцнювальний, антиоксидантний та послаблюючий засіб при хронічних запорах. Відвар житніх висівок використовують при хронічних бронхітах як відхаркувальний та пом'якшувальний засіб. Також жито посівне широко культивують в багатьох країнах світу та селекціонують різні сорти з покращеними характеристиками. Так нашу увагу привернув новий сорт жита посівного – Хамарка. Його хімічний склад не